

Utfordringer knyttet til endring av offentlig tjenestepensjon

Pensjonsforum

2. mars 2017

Ragnar Bøe Elgsaas,
forbundssekretær NTL

Pensjonsforliket 2005

- I Stortingets pensjonsforlik av 26. mai 2005 heter det følgende om tilpasning av offentlig tjenstepensjon til ny alderspensjon i folketrygden:
- «Tjenstepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres.
- Etter at det er vedtatt en ny modell for folketrygdens alderspensjon, må de offentlige tjenstepensjonsordningene tilpasses den nye folketrygdmodellen, uten at dette svekker de offentlige tjenstepensjonene, men slik at de også omfattes av delingstall og ny indeksering.
- Den endelige tilpasningen skal skje gjennom forhandlinger mellom partene i offentlig sektor.»

Arbeidstakersiden står sammen

Felles pressemelding:

Dato: 17.12.2015

Et grunnlag for videre prosess om offentlig tjenestepensjon

En rekke spørsmål er imidlertid ubesvart og det gjenstår et omfattende arbeid før en framtidig offentlig tjenestepensjon kan se dagens lys. De økonomiske konsekvensene er ikke kartlagt i tilstrekkelig grad. De kjønns- og likestillingsmessige perspektivene er for dårlig utredet, særlig tatt i betraktning de kjønnsmessige ulikhetene mellom kvinners og menns yrkesdeltakelse. Videre er konsekvensene av karrieremessig lønnsvekst utilstrekkelig belyst.

Dersom man til slutt skal komme fram til en omforent løsning, må det arbeides videre med ordninger som gir en reell mulighet for tidligpensjon fra 62 år, samt et godt livsvarig nivå på alderspensjonen for alle inntektsnivå.

STRANDET: Samtalene mellom arbeidsminister Anniken Hauglie (H) og arbeidstakerorganisasjonene i staten om tjenestepensjon i offentlig sektor strandet i formiddag. Statsråden vil ikke etterkomme kravet om at tjenestepensjon i staten skal være en del av lønnsoppgjøret. Foto: Vidar Ruud / NTB scanpix

- Pensjon er for komplisert til å avgjøres en sen nattetime hos riksmekleren

Arbeidsminister Anniken Hauglie (H) brøt pensjonssamtaler med de statsansatte.

LOs nestleder Tor Arne Solbakken og NHO-leder Kristin Skogen Lund på NHOs pensjonskonferanse tirsdag. Foto: Fredrik Bjørknes

Arbeidsminister Anniken Hauglie sier arbeidet med å få til endringer i offentlig tjenestepensjon er gjenopptatt.

Offentlig tjenestepensjon

- Offentlig tjenestepensjon er tjenestepensjonsordninger som er opprettet for dem som er ansatt i stat, kommunene, helseforetak eller bedrifter med offentlig tilknytning.
- Full pensjon utgjør 66 prosent av sluttlønnen før levealderjustering, men forutsetter normalt en medlemstid i ordningen på 30 år, og en gjennomsnittlig stillingsprosent på 100. Ved kortere medlemstid og lavere gjennomsnittlig stillingsprosent blir pensjonen tilsvarende redusert.
- Fleksibelt uttak er ikke mulig. Det betyr at det ikke er mulig å ta ut pensjon og fortsette å arbeide samtidig.

Vil ha pensjonsendring til våren

LOs nestleder Tor Arne Solbakken går gjerne i forhandlinger om endringer i offentlig tjenestepensjon allerede neste år.

PENSJON

Anita Hoemsnes
Oslo

Pensjon i offentlig sektor henger igjen som et lodd i det norske pensjonssystemet fem år etter innføringen av pensjonsreformen i 2011. Mens ansatte i privat sektor har tilpasset seg ny folketrygd, og gjennom det har muligheten til å jobbe ved siden av å ta ut pensjon fra 62 år, får offentlig ansatte trekk i utbetalt pensjon dersom de har

lyst til å fortsette å bidra i arbeidslivet etter at de har oppnådd pensjonsalder.

To spor

Selv om tariffoppgjøret våren 2017 er et mellomoppgjør, og dermed tradisjonelt ikke tar opp i seg større temaer som pensjon, er ikke LO-nestleder Tor Arne Solbakken fremmed for å gjøre et unntak.

– Vi kan godt forhandle om offentlig tjenestepensjon i 2017. Jo før jo heller, sier han.

Etter planen skulle forhandlingene om offentlig tjenestepensjon sike ved oppgjøret i vår, men regjeringen sa nei. Forklaringen var todelte. Den første delen av forklaringen gikk ut på at arbeidsorganisasjonene ville ha strekke rett på resultatet av forhandlingene. Det ville ikke regjeringen gi. Den andre var at regjeringen først vil ha på plass samordningsregler mellom ny folketrygd og offentlig

tjenestepensjon for de offentlig ansatte som er over 62 år.

Ifølge arbeidsminister Anniken Hauglie er arbeidet med å få til endringer i offentlig tjenestepensjon tatt opp igjen.

– Vi ble ikke enige i vår. Vi tok en pause i sommer, men arbeidsgruppen kom sammen igjen i september. Stemningen er god, og velviljen er der. Nå jobbes det med to spor. Det ene er samordningsreglene for de eldste. Det andre er en felles løsning for offentlig sektor, sier Hauglie.

Hun har ikke satt noen tidsplan for arbeidsgruppen.

– Vi vil bruke den tiden vi har for å komme frem til en god løsning. Det er ikke aktuelt å gå til Stortinget med et forslag det ikke er enighet om, sier Hauglie.

Økt levealder slår inn for fullt

Til tross for at de offentlig ansattes pensjonssystem ikke er blitt

tilpasset pensjonsreformen, blir de likevel omfattet av det største innsparingsiltaket i pensjonsreformen: levealderjustering. Det slår inn for fullt i år, etter en ti års innfasningsperiode. Levealderjustering betyr at pensjonen din blir justert ut fra forventet gjennomsnittlig levealder for ditt årskull.

– Levealderjusteringen er dobbel så bratt som vi trodde i 2005. Den er som en rakett som slår inn i pensjonssystemet, sa LO-nestleder Solbakken på NHOs pensjonskonferanse tirsdag.

For både ansatte i privat og offentlig sektor vil levealderjustering få store konsekvenser for pensjonen. Mens ansatte i privat sektor har større fleksibilitet til å ta ut pensjon samtidig som de fortsetter å jobbe, er den eneste måten offentlig ansatte kan kompensere på, å jobbe lenger.

Ifølge en utredning fra SSB må offentlig ansatte som er født etter

1970, trolig jobbe til de er opp i 70-årene for å oppnå full pensjon.

– Vi må få en løsning på levealderjusteringen. Det er nøkkelen, sier Solbakken.

Han sier ytterligere innfasning over flere år kan være en løsning. Solbakken mener levealderjusteringen slår urettferdig ut:

– For dem som jobber i slitomme yrker, er det ingen mulighet å jobbe lenger for å kompensere for økt levealder. Vi må finne en løsning for denne gruppen.

Tror mer på 2018

NHO-leder Kristin Skogen Lund tror ikke det blir forhandlinger om offentlig tjenestepensjon allerede i 2017.

– Men vi må ha kommet et godt stykke videre i arbeidet neste år, slik at vi er klare til hovedoppgjøret i 2018, sier hun.

anita.hoemsnes@dn.no

PENSJON: Nestleder Tor-Arne Solbakken i LO vil komme i gang med forhandlinger om offentlig tjenestepensjon.

Foto: Ylva Seiff Berge

Vil ha svar om offentlig tjenestepensjon

De fire store arbeidstakerorganisasjonene lurer på hva som er arbeidsministerens plan for offentlig tjenestepensjon.

Norsk
Tjenestemannslag

Jon M. Hippe, Johann Despriée, Pål Lillevold,
Dag Svege og Geir Veland

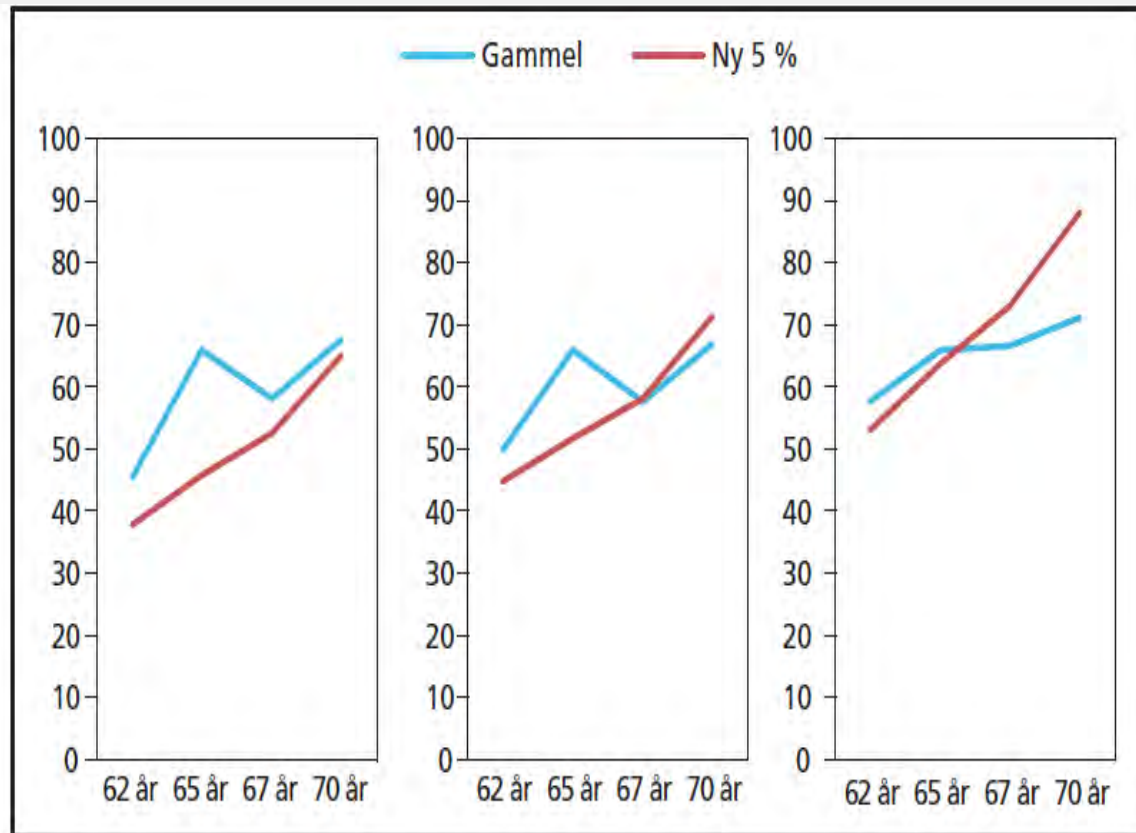
Den kompliserte omleggingen – virkningene av en ny offentlig tjenestepensjon

 Fafo

Komplisert omlegging

- *NTL-medlemmene forventes å få relativt lange yrkeskarrierer, og mange kan få like god pensjon ved 65 år og 67 år.*
- *På den andre siden er det en del, særlig blant de eldste, som har kortere karrierer og vil tape på en omlegging.*
- *En betydelig del av medlemmene ønsker også å gå av ved 62 år og vil kunne få mindre i et nytt system.*
- *Skal en stor gruppe komme like godt eller bedre ut ved en omlegging, må også sparesatsene overstige 5 prosent i en ny påslagsmodell.*
- *En omlegging vil nærmest uansett skape tapere og vinnere. Det gjør omleggingen komplisert.*

Tre illustrerende idealtyper

Til venstre: undervisning/forsker, født 1975, 32 års opptjening ved 67 år, sluttlønn kr 638 856

(114 % av gj.sn.lønn)

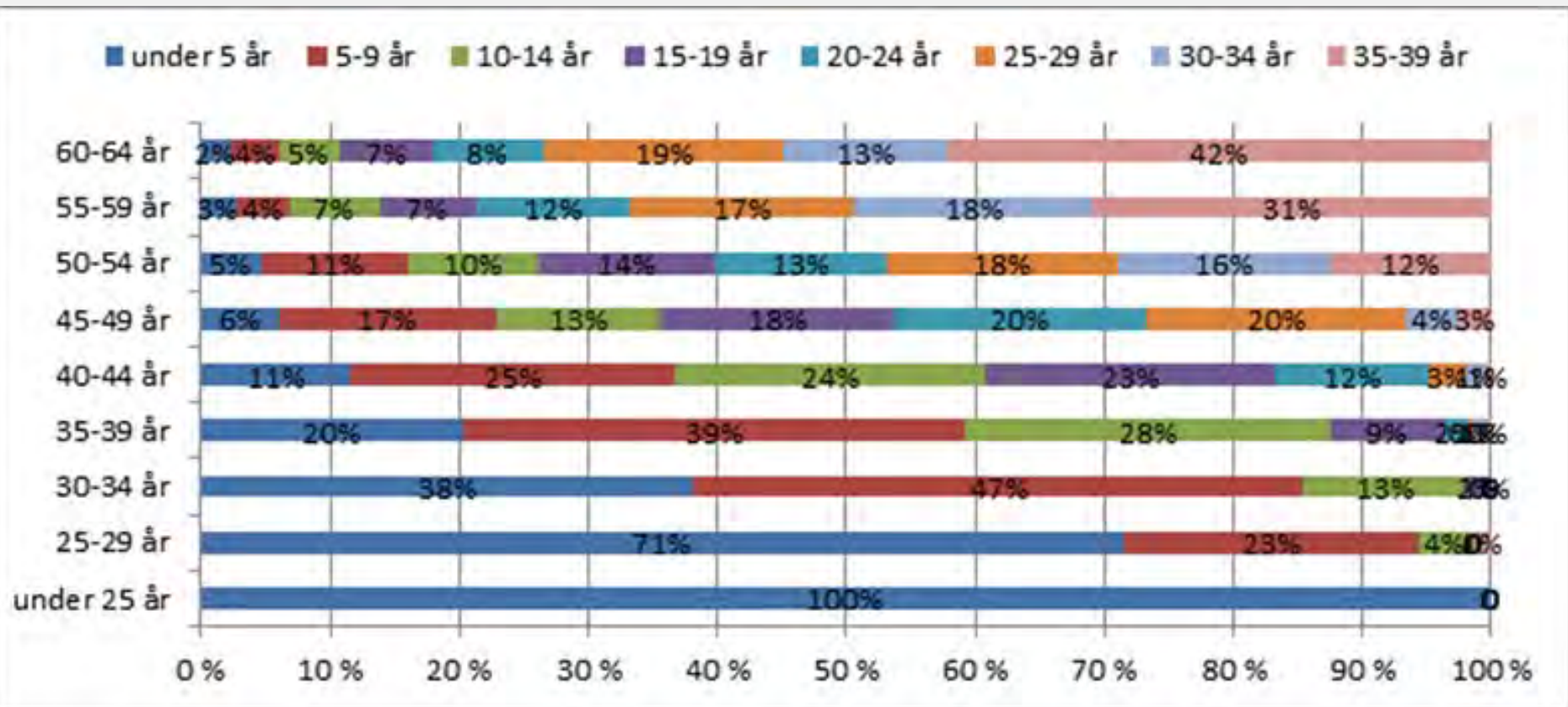
I midten: annet, født 1980, 43 års opptjening ved 67 år, sluttlønn kr 481 824

(112 % av gj.sn.lønn)

Til høyre: teknisk/renhold, født 1957, 36 års opptjening ved 67 år, sluttlønn kr 388 314

(102 % av gj.sn.lønn)

Opptjeningsår samlet i staten og offentlig sektor etter alder

Når oppnås 66 % pensjon ved 67 år?

Tabell 6.3 Samlet pensjonsnivå for ulike årskull ved varierende opptjeningssatser, 30 års opptjeningstid ved 67 år og en lønn på 5 G.

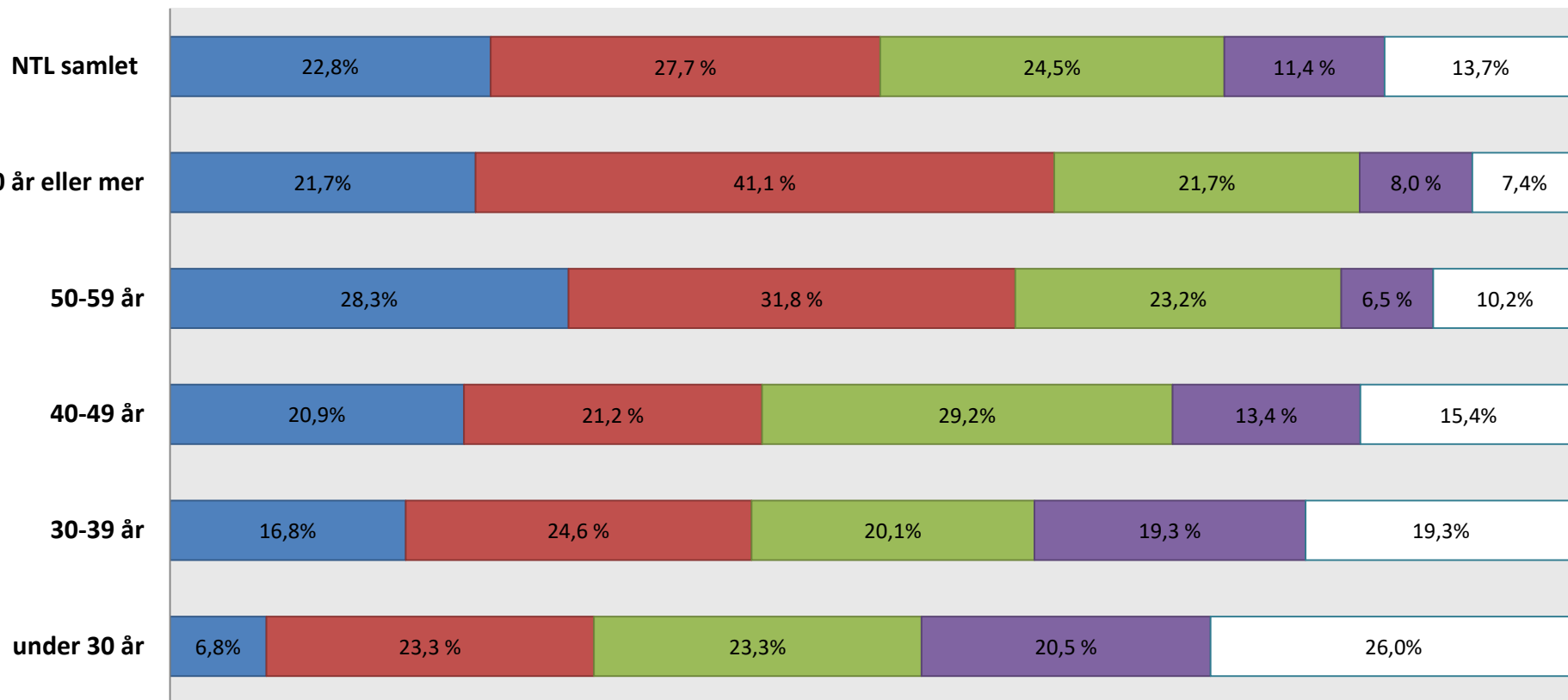
5 G / 30 år ved 67 år	Opptjeningssats				
	5 %	6 %	7 %	7,5 %	8 %
1954	70,6	72,6	74,6	75,6	76,6
1960	65,9	67,8	69,7	70,7	71,6
1965	63,0	64,8	66,7	67,6	68,5
1970	61,0	62,8	64,6	65,5	66,4
1975	59,3	61,0	62,8	63,6	64,5
1980	57,6	59,3	61,0	61,9	62,7
1985	56,2	57,9	59,5	60,3	61,2

Tabell 6.4 Samlet pensjonsnivå for ulike årskull ved varierende opptjeningssatser, 40 års opptjeningstid ved 67 år og en lønn på 5 G.

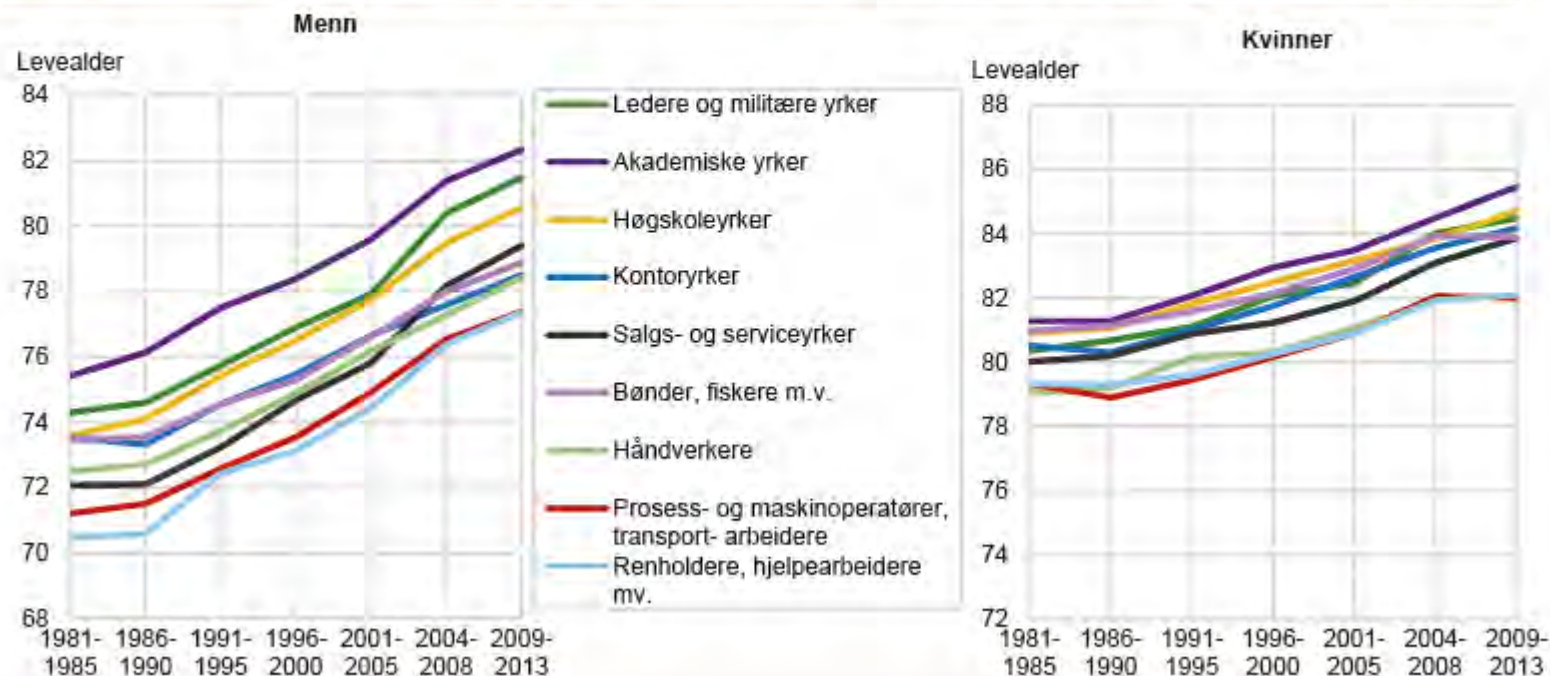
5 G / 40 år ved 67 år	Opptjeningssats				
	5 %	6 %	7 %	7,5 %	8 %
1954	73,9	76,6	79,3	80,6	81,9
1960	69,1	71,6	74,2	75,5	76,7
1965	66,1	68,5	71,0	72,2	73,4
1970	64,0	66,4	68,8	70,0	71,2
1975	62,2	64,5	66,8	68,0	69,1
1980	60,5	62,7	65,0	66,1	67,2
1985	59,0	61,2	63,4	64,5	65,6

Ved hvilken alder TROR du at du kommer til å pensjonere deg (slutte helt eller delvis å jobbe)? – etter alder (n= 2167)

■ 62 år ■ 63-66 år ■ 67 år ■ 68 år eller mer ■ Vet ikke

Figur 3.2. Forventet levealder for 9 ulike yrkesfelt. Gjennomsnitt for 7 ulike 5-årsperioder 1981-85 – 2009-2013. Menn og kvinner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

- UREALISTISK Arbeidsministerens spesialrådgiver på pensjon Roar Bergan mener det er urealistisk å tro at man i framtida kan gå av med god pensjon ved 62.
Foto: Ole Palmstrøm

Departementets spesialrådgiver demper forventningene til ny offentlig tjenstepensjon

- Urealistisk å tro på fortsatt god tidligpensjon

Arbeidsministerens spesialrådgiver Roar Bergan avskriver muligheten for at folk skal kunne gå av med en god pensjon ved 62 årsalderen med en ny offentlig tjenstepensjon. NTL mener medlemmene trenger en god tidligpensjonsordning.

No
Tje

Problemstillinger

- Hvordan oppnå tilstrekkelig nivå for store grupper?
 - Hvordan unngå mange tapere?
- Pensjonsnivå ved tidlig fratreden
 - AFP og "forsikret AFP"
 - Seniortillegg
 - Særaldersgrenser
- Uføre
- Grunnlovsvern – delt beregning
 - Hvordan ivareta individuell garanti?
- Overgangsordninger
- Kjønnssdimensjon
- Samordningsregler

